

חמודי שי

על התורה והמועדים

הגיגים ורעיונות מחודשים בדרך הדרוש והמוסר בפרשת השבוע | גליון ו' | פרשת תצוה זכור תשפ"ו

השמירה שלא לערבב הרוחניות והגשמיות

ב ת ו ה " ק
ב פ ר ש ת נ ו
(שמות כח, ב):
"וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי־
קָדֹשׁ לְאַהֲרֹן
אֶחָיֶךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת".

שהוא היה עניו. הוא לא היה צריך גורם מבחוץ שיחשיבהו כי הוא עצמו היה חשוב כל כך.
(עיין בתוס' שם ד"ה "במה שמש משה כל ז' המלואים"... וקשה למ"ד בזבחים (קא, ב) משה ע"ה כהן גדול היה ונשתמש בכהונה גדולה מ' שנה... שלפי אותו מ"ד צריך לפרש אחרת כדכתבו התוס' שם)

עניין "בגדי כהונה" של מרע"ה

עבודת הכהן היא רק בבגדיו, כהן הדיוט בארבעה וכהן גדול בשמונה, ובהעדר אחד מבגדים אלו ותוספת של טבילה אין עבודתו כשרה, כי קדושת הכהן תלויה גם בבגדיו ולא רק בגופו. מציינו לחכמינו ז"ל (ע"ז לד א) שאמרו: "במה שימש משה שבעת ימי המילואים? בחלוק לבן". הרי אף שהיה ככהן גדול לא לבש ד' בגדים או שמונה, רק חלוק בד לבן, בלי השש, הארגמן, הזהב ואבני השוהם חושן המשפט, כמו הקיטל ביום כיפור או התכריכים למת, וצריך טעם למה.

משה רבינו בהיותו בשמים לבושו כמלאך

ונלענ"ד לומר בפשטות, דכיון דהיה משה רבינו בשמים ארבעים יום וארבעים לילה ודיבר עם ה' פנים אל פנים, לא אכל, לא ישן, היה כמו מלאך והיה לבוש קיטל כמו מלאך, הרי שלא היה צריך את הבגדים כדי להתקדש. הוא עצמו היה קדוש, עד כדי שעור פניו קרן כל כך שהיה צריך להלביש מסוה מרוב קדושתו.

בגדי הכהנים נעשו לכבוד ולתפארת בכדי לקדש את הכהנים, ובזה הם מתפקדים כבגדי מלוכה במידה מה. כמו שמרדכי קיבל מעמד של מלוכה כשיצא מלפני אחשוורוש בלבוש מלכות, כך הכהנים לובשים את הבגדים. כשאדם מוכתר למלך או לנסיך הוא מקבל בגדים מיוחדים וכתר כחלק מהפיכתו לדבר שבמלכות, ורבינו משה לא היה זקוק לזה מחמת עוצם קדושתו העצמית, וזו ייחודיותו של משה רבינו, וזה עומק העניין

ישראל נמשלו לזית

כתב השפת אמת (תצוה תרל"ב) לבאר דברי המדרש שנמשלו ישראל לזית. מה השמן אינו מתערב וצף למעלה, כך ישראל, והיינו דכתיב (שמות כז, ב) ויקחו אליך שמן זית, "שהמבוקש מבני ישראל לשמור חיות הפנימי חלק אלוקי שיש בכל איש ישראל שלא יתערב בגשמיות, ויהיה צף למעלה".

ויקחו אליך שמן זית. רצון השי"ת מישראל, לשמור על החיות הפנימית שלהם, לשמור עליה שתהא נקיה, החלק האלוקי בישראל אסור שיתערב עם הגשמיות, עם השמרים של הגשמי. יש לשמור על ה"שמן זית זך", פירוש על נקיות הנשמה הרוחנית, ולא ליתן לגשמיות ולטומאות להתערב בה. שיהא החלק הרוחני מרחף למעלה כהשמן שצף

עניינים שנתבאר

א

כמו כהן בבגדי כהונה - משה בהיותו בשמים היה לבוש כמלאך ----- מה שלקחו שמן זית, ללמדנו שצריך שיהא צף מלמעלה ולא יתערב בדברים אחרים ----- שהרוחניות לא תתערב בגשמיות וכן להפך ----- ביאורים בכמה מבגדי הכהונה ----- הטעם שהחושן מחובר לאפוד ----- ג' בכל טור, לרמז שקוב"ה ואורייתא וישראל חד ----- החושן והאפוד הם כברכת כהנים ללא הפסק

ב

פרשה זו מרמזת על הגאולה העתידה שתבוא ע"י התורה ----- הגאולה מהגלויות עד עתה הייתה בזכות האבות ----- כמו השמן שמאיר כך התורה מאירה לכל העולם

פרשת זכור

דברי הרמב"ם במצוות זכירת מעשה עמלק ----- דברי הרמב"ם בל"ת של שכחת מעשה עמלק ----- זכור בפה לא תשכח בלב ----- ל"ת דשכחת מעשה עמלק שונה מכל ל"ת בתורה ----- עמלק הוא שורש הכפירה ----- יציאת מצרים ושבת כנגד שתי הדברות הראשונות ----- קליפת עמלק בא לערער על אמונת ישראל ----- יעקב אבינו כבר נתעצם עם קליפת עמלק

פרשת זכור

נטירת איבה על עמלק בכל דור ודור

מדברי הרמב"ם על מצוות זכור ספר המצוות להרמב"ם - מצות עשה - מצוה קפט

"מצוה קפט - היא שצונו לזכור מה שעשה לנו עמלק מהקדימו להרע לנו ושנאמר זה בכל עת ועת ונעורר הנפשות במאמרים להלחם בו ונזרז העם לשנוא אותו, עד שלא תשכח המצוה ולא תחלש שנאתו ותחסר מהנפשות עם אורך הזמן והוא אמרו המשך בעמוד ג

למעלה, כך
הרוחניות צריכה
לצוף למעלה
ו להישר
בנפרד. ויותר
נ"ל לבאר,

שעל הצד הרוחני להיות השליט והכוח המשפיע, ועליו להיות צף למעלה, וזה מה שצריך להדריך את האדם גם בחלק הגופני.

צריך שמירה שהטומאה לא תחדור לרוחניות שבו

ועוד נ"ל, בהיות האדם רוצה להגן על חיותו הפנימית לא די להגן רק מפני גשמיות הגוף, אלא צריך גם מחיצה להגן עליה מפני השמרים, היינו לוודא שהזיהום, הטומאות שאנו מוקפים בהם, לא יחדרו לרוחני. התפקיד שלנו הוא "לשמור חיות הפנימי", לשמור על החיים הפנימיים שלנו, על החלק האלוקי, הרוחני, שבנו, החלק הקדוש שבכל אחד מאיתנו, "בכל איש ישראל".

עלינו לשמור "שלא יתערב בגשמיות". להרחיק את הגשמיות. לשמור אותה בנפרד, לשמור על החלק הרוחני שיהא טהור ונקי שתמיד יוכל לצוף למעלה. "לצוף למעלה" משמעו שהחלק האלוקי יהיה הכוח המדריך את חיינו כי זה מי שאנחנו, זה ירומם אותנו.

רמזים טמירים ונעלים בחושן ובאפוד

הראשונים נתקשו כיצד חושן המשפט והאפוד היו ביחד ובלחוד, וביאר האבן עזרא שהחושן הוא סוד עמוק. "ורבינו שלמה אמר כי האורים והתומים היו כתבי שם המפורש. ואלו ראה תשובת רבינו האי לא אמר ככה. וסוד עמוק הוא דבר האפוד והחושן... וסוד מלאכת שמים. ואין צורך להאריך בצורת האפוד והחושן והטבעות".

ולענ"ד שגם בפסוקי התורה בחושן ובאפוד הנלמדים על פי פשוט, ימצא בהם הרבה על דרך הדרש והסוד בתוך הפשט, האחד הוא חשב האפוד, החגורה של האפוד. על החשב להיות קשור פעמיים בקשר תמידי. ההתייחסות הראשונה לחושן היא כאל חושן משפט, ואחר כך הוא נקשר כחושן המשפט.

רצון ה' שהחושן יהיה מחובר לאפוד

"ועשית שתי טבעות זהב ונתת אותם על שתי כתפות האפוד מלמטה, ממול פניו, לעומת מחברתו, ממעל לחשב האפוד" (כח, כז). בפסוק הבא נאמר "וירכסו את החושן אל טבעות האפוד בפתיל תכלת, להיות על חשב האפוד, ולא יזח מעל האפוד". על החושן להיות מחובר או קשור בצורה בטוחה לאפוד ושלא יהיה אפשר להזיזו או להסירו.

"ונתת אל חושן המשפט", יש לשים בתוך חושן המשפט, את האורים ואת התומים והיו על לב אהרן כבואו לפני ה', ונשא אהרן את משפט בני ישראל על ליבו לפני ה' תמיד".

הרמז בג' בכל טור - קוב"ה ואורייתא וישראל

כותב ברש"י שבקפלי חושן המשפט ישנו השם המפורש, ואבני החושן יושבות על קפל זה. על האבנים חקוקים שמות שבטי ישראל, שלושה בכל טור. שלוש כפול ארבע יוצא שנים עשר שבטים, שהוא אחדות כלל ישראל יחד עם ה'. "ישראל ואורייתא וקודשא בריך הוא חד הוא", והיא הנותנת כח לחושן המשפט, ולכן חייבים להיות מחוברים, ויש להוסיף, דהחיבור חייב שיהא כמו הקשר של קיימא בין ישראל לאורייתא וקוב"ה דחד הוא, וזה "ולא יזח החושן מעל האפוד".

יש לזה ראייה גדולה מברכת כהנים, דלכהן אין כוח ברכה מצד עצמו אלא הוא כלי להעברת ברכת ה', וכפי הנאמר בסוף ברכת הכהנים "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם". "ושמו את שמי" רומז לשם ה' המפורש בחושן המשפט. "על בני ישראל", על שמות שבטי ישראל החקוקים באבני החושן, וכך "אני אברכם".

החושן הוא כברכת כהנים ללא הפסק לעם ישראל

ולכן חושן המשפט שם, כדי שכלל ישראל יתברכו ללא הפסק, ויהא אהרון נמצא תמיד שם להביא את ישראל אל העזרה, אל הקודש, ובכל מקום הליכתו נושא עמו שמות שבטי ה' על לבו, ומשפיע בזה ברכות ומתפלל עלינו. אהרן בהיותו הכהן הגדול הראשון, היה "אוהב שלום ורודף שלום". הוא המאחד את כלל ישראל ומכניס את ליבו ונפשו בחושן המשפט כדי שיהיו האורים והתומים בכל עת ושעה של צרה ומלחמה, שהמשפט של האורים והתומים יהיה ברחמים על כלל ישראל בעת הצורך, ומהווה מראה מקום לכל הכהנים הגדולים שיבואו אחריו.

גאולה מהגלויות ע"י האבות והגאולה העתידה ע"י התורה

כתב האור החיים הק' בפרשתנו בשם הזוהר, דבכל גאולה אחד מהאבות פעל והביא את הגאולה, אברהם, יצחק ויעקב, ומשה רבינו יגאל אותנו מהגלות האחרונה בב"א, אבל הקב"ה רוצה שנגאל את עצמנו דרך לימוד תורה. "ויקחו אליך שמן זית זך, כתית למאור, להעלות נר תמיד". אומר אור החיים בשם הזוהר שהתורה היא שמן זית, ודקדק לומר "זך" שצריכים ללמוד תורה לשמה, בלי שמרים המרמזים על הלימוד ע"מ לקנות או להתגדל וכדומה, ר"ל. ואמר עוד כתית, פירוש שצריכים לעסוק בתורה ולכתת גופם וכוחם על דרך אומרו "זאת התורה אדם כי ימות". "ויקחו אליך שמן זית זך", התורה "נמשלה לשמן. מה השמן מאיר לעולם, כך התורה". התורה היא אורו של עולם.

כל הפעולות לזכרם של האבות והאמהות

הפרויקט שלנו של אבות ובנים עוסק בהפצת תורת המהרא"ל מצינץ

השראת השכינה ע"י הכהנים

מאיר לעולם,
לדורות העתידים,
בבחינת "ושננתם
לבניך ודברת
בם", שהתורה שלו
היא שמן זית זך.

כט, מה), ביאר, דעיקר מטרת בניית המשכן היא "בתוך בני
ישראל", לשכון בתוך בני ישראל ולא בתוך המשכן.
המשכן, הכלים, כל הקדושה שהכהנים מתעסקים עמה,
הקדשת הכלים, בסופו של דבר חוזרת לכהנים, שעל ידי כלי
המשכן והקרבנות שהם מקריבים, הכהנים עצמם הופכים
לקדושים.

כמו כן, המטרה הסופית היא שאנחנו נהפוך לקדושים ונהיה
קרובים יותר לה'. הדרך היחידה בה זה יקרה זה אם נבנה את
המשכן או את בית המקדש ונביא קרבנות. אבל אלו רק אמצעים
לקראת המטרה.

בדומה לכך, דרש עה"פ "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" שמש
הוא האמצעי, והאמונה בה' מגיעה דרך משה. אנו צריכים צדיק,
שיסלול הדרך עבורנו. כמו רבי לחסידיו, וראש ישיבה לתלמידיו,
כן האמצעי להגיע לה' הוא בבניית המשכן.

זו מהות פרשיות תרומה, תצוה: "ושכנתי בתוך בני ישראל".
הכהנים קדושים יותר ומרוממים אותנו, ודרך קדושתם
כלל ישראל קרובים יותר להקב"ה. ומסיים דבריו "שעיקר
השראת השכינה תהיה בתוכם, וזה למה, כי אני ה'
אלוקיכם".

ומובן דזהו הכוונה גם, "וידעו כי אני ה' אלוקיהם אשר הוצאתי
אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם, אני ה' אלוקיהם". לא
לשכני במשכן, אלא לשכני בתוכם. לשכני בתוך בני ישראל. זה
העיקר. המשכן הוא רק אמצעי להשגת המטרה, משכן משמעו
שכינה, שוכן. זהו מקום מגוריה של השכינה. אבל איפה נמצא
המשכן? בתוך בני ישראל.

השקנו את פרויקט "ברוך ה' לעולם אמן" לזכרה של אמי, בילא
ליבא בת אברהם מניס ע"ה, ניצולת שואה מהעיר פיוטרקוב
שבפולין. כשהיא התיימרה בגיל שנים עשרה, היא עזבה את בית
יעקב כדי לעזור למשפחה עם הפרנסה כדי שאחיה היחיד, יוסף
שמחה הי"ד, יוכל להישאר בישיבה. היא הייתה בת בית אצל הרבי
מרדושיץ, הרב יצחק פינקלר זצוק"ל זי"ע הי"ד, ותמיד הרגישה
שה' מדריך אותה בכל שלב בדרך. מכאן שם הפרויקט "ברוך ה'
לעולם אמן", ואמן (נוטריקון ביל"א).

כוונתנו בכל זה לקיים מחדש "ושננתם לבניך ודיברת בם" עם
שמן זית זך, תורה טהורה של עוללים ויונקים שהם ללא שמרים,
ללא צרות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אנחנו רוצים להביא את האור הנהדר של התורה ולתת לו
להאיר כשמן טהור ללא שמרים. משה רבינו יהיה הגואל
שלנו ויוציא אותנו מגלות נוראה זו. אם ירצה השם, נזכה
להצליח בזה, בכוח תורת בננו העוללים היונקים, שהם
שמן זית זך, ובזכותם נגאל, אמן.

מהרא"ל ציניץ

המהרא"ל ציניץ, זצוק"ל, בספרו מלוא העומר בפרשתנו עה"פ
!"וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיְתִי לָהֶם לְאֱ-לֹקִים" (שמות

המשך מעמוד א'

רמב"ם יד החזקה הלכות מלכים פרק ה הלכה ה
"וכן מצות עשה לאבד זכר עמלק שנאמר תמחה את זכר עמלק
ומצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו כדי לעורר
איבתו, שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק מפי השמועה למדו
זכור בפה, לא תשכח בלב שאסור לשכוח איבתו ושנאתו."
רואים מדברי הרמב"ם כמה דברים חשובים:

לגבי המצוות העשה רואים שלא די להגיד את סיפור עמלק
אבל צריך לעורר איבה ושנאה כלפיו שזה ממש הפך
הטבע הרחמן והסלחן של עם ישראל הרחמנים וגומלי
חסדים וממהרים למחול כמש"כ הרמב"ם: "אסור לאדם
להיות אכזרי ולא יתפייס אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס
ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול מוחל בלב שלם ובנפש
חפוצה ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור, וזהו
דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון אבל העובדי כוכבים
ערלי לב אינן כן אלא ועברתן שמרה נצה, וכן הוא אומר על
הגבעונים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו, והגבעונים לא מבני
ישראל המה" (רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה י).

ית' זכור את אשר עשה לך עמלק ולשון ספרי זכור את אשר
עשה לך בפה לא תשכח בלב כלומר אמור מאמרים בפיוך
שיחייבו בני אדם שלא תסור שנאתו מהלבבות, ולשון
ספרי זכור את אשר עשה לך עמלק יכול בלבבך? כשהוא
אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמורה, הא מה אני מקיים
זכור? שתהא שונה בפיוך. הלא תראה שמואל הנביא כשהתחיל
לעשות המצוה הזאת איך עשה שהוא זכר תחלה מעשהו הרע
ואחר כך צוה להרגם, והוא אמרו ית' פקדתי את אשר עשה
עמלק לישראל."

ספר המצות להרמב"ם - מצות לא תעשה - מצוה נט
"מצוה נט - שהזהירנו משכוח מה שעשה לנו זרע עמלק
והקדימו להזיק לנו וכבר בארנו במצוה קפ"ט ממצות עשה
לזכור מה שעשה לנו עמלק ולחדש שנאתו מצות עשה,
וכן אנחנו מוזהרין מהשליך זה מלבנו ומשכוח אותו,
והיא מצות ל"ת והוא אמרו ית' לא תשכח ובספרי זכור
בפה, לא תשכח בלב כלומר לא תשליך שנאתו ולא
תסירנה מנפשך."

זה מרומז כאשר יעקב נאבק ב'שרו של אדום', שעמלק הוא ממש תמצית הזוהמה של אדום. השר של אדום אומר ליעקב "שחרני כי עלה השחר". למה יעקב החזיק בו ולא רצה לתת לו ללכת, ומה הקשר לעליית השחר? ונראה לי לבאר על דרך דרוש יעקב "מחזיק בשרו של אדום" מרמז שיעקב נוטר איבה לעמלק, הוא מחזיק באיבתו ושנאתו. השר של אדום אומר לו "כי עלה שחר" כלומר הגיע זמן הגאולה שנמשלה לאור בוקר ולא צריך לנטור לי איבה ושנאה יותר, נגמר המשחק! אבל יעקב אומר "לא אשלחך כי אם ברכתני" כלומר לא נגמר המשחק רק כשאתה מברך אותי ומודה שישראל הוא עם הנבחר (בסוד חג הפסח) והשם הוא האלוקים (מצוות עשה דאנוכי ה' אלוקיך) ואין עוד מלבדו (בסוד מצוות לא תעשה דלא יהיה לך) שיהיה במהרה בימינו אמן!

אבל הפלא היותר גדול שהלאו דלא תשכח הוא לא כמו שאר המצוות לא תעשה שבתורה איפה שכן אדם כופה את יצרו שלא לעשות מעשה, ובלאו דלא תשכח זה כמעט הפוך אדם צריך להתנגד לשכחה(!) כדי לתת קיום לאיבה ושנאה כלפי עמלק זה כמעט דומה למצוות עשה, הלא תעשה נותן גיבוי לעשה לקיים את האיבה, העשה נותן קיום לאיבה והלא תעשה הוא להתגבר על השכחה, שלא יעביר את השנאה כלפי עמלק מהלב, סכה"כ גיבוי למצוות עשה. וצריך להבין למה יש מצוות עשה ומצוות לא תעשה לאותו דבר?

עמלק – שורש הכפירה

כידוע עמלק הוא שורש הקרירות לאמונה והוא מנסה להכניס בנו ספיקות עד כדי להביא אותנו לכפירה מוחלטת, חס ושלום. אז בוודאי צריך להתנגד לזה בכל תוקף בסוד "הלוא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט" (תהילים קלט, כא). כשנעיין בדבר נראה שעמלק הגיע בפרשת בשלח לאחר גמר יציאת מצרים שכתוב "ויאמינו בהשם ובמשה עבדו" ולאחר שהשי"ת נתן לנו את השבת שהיא האמונה בבריאה יש מאין.

יציאת מצרים ושבת כנגד הדברות של "אנכי" ו"לא יהיה לך" שמפי הגבורה שמענום

יציאת מצריים מורה שהקדוש ברוך הוא הוא האדון היחיד המושל בכל העולמות כולם אבל לא די בזה צריך להאמין שאין עוד מלבדו כלומר שאין שום מציאות קדמון ולא שום חומר קדמון, רק הוא לבדו יתברך קדמון לכל דבר אשר נברא וזה האמונה ששבת מורה עליו, שהקדוש ברוך הוא ברא את הכל מאין מוחלט ואין שום דבר קדמון חוץ מהשם יתברך.

ונראה לי לומר שהם כנגד שתי הדיברות ששמענו מפי הגבורה כדי לחזק את האמונה בהשי"ת. "אנוכי השם אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" שהוא כנגד המסר של חג הפסח שהקדוש ברוך הוא לבד המושל והשולט. לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני, שאין שום מציאות מחויבת חוץ ממנו יתברך שהוא כנגד המסר של שבת.

עמלק בא אחרי יציאת מצרים והציווי על השבת שקיבלנו במרה לערער על שתי האמונות האלה שהם בסוד אנוכי ולא יהיה לך שמפי הגבורה שמענום. "אנוכי" הוא מצוות עשה, "לא יהיה לך" הוא מצוות לא תעשה ולכך שלילת עמלק שורש הכפירה הוא בעשה ולא תעשה ממש בסוד ההשלמה של העשה של "אנוכי" והלא תעשה של "לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני".

מעשה אבות סימן לבנים בנטירת איבה לעמלק

כמובן צריך לנטור איבה לעמלק מדור דור בגלל שהוא שורש הכפירה ולכך "מלחמה לה' בעמלק מדור דור". ונראה לי שכל

הודעה משמחת

ללומדי והוגי התורה רבנן ותלמידיהון

בחסידי ה' יצא לאור

הספר הנפלא

"חמודי שי"

על מגילה חודש אדר וד' פרשיות

אשר בו ביאורים נפלאים וערבים על מגילת אסתר

ופנינים יקרים מתורתו של הרה"ק המהרא"ל צינץ

אפשר להשיג

בחנויות ספרי אור החיים בא"י ובזונדל ברמן בארצות הברית

טעמו וראו כי טוב